

Asia: VN/22263/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kilpailulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Asianajajat kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä ("TEM") mahdollisuudesta antaa lausuntonsa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kilpailulain (948/2011) muuttamisesta.

Ehdotetussa laissa muutettaisiin kilpailulain säännöksiä, joilla turvataan kilpailuneutraliteettia eli kilpailun tasapuolisuutta julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan välillä. Tältä osin Suomen Asianajajilla ei ole lausuttavaa. Lisäksi esityksellä tehtäisiin säädöshuoltoa kilpailulain 42 §:n 4 momenttiin, jossa säädetään markkinaoikeuden toimivallasta myöntää lupa toimittaa tarkastus muissa kuin elinkeinonharjoittajan liiketiloissa kuulematta asianosaista elinkeinonharjoittajaa tai elinkeinonharjoittajien yhteenliittymää.

Suomen Asianajajat kiinnittää huomioita siihen, että tarkastusoikeuksista säädettäessä on ensiarvoisen tärkeää, että niitä toimeenpanevat säädökset takaavat oikeussuojan asianmukaisella ja riittävällä tavalla. Suomen Asianajajat toteaa, että valitettavasti riippumatta tarkastuksen toimittamispaikasta, näin ei tällä hetkellä tapahdu.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolla (KKV) on harkintavaltaa tarkastusta suorittaessaan ja kohdatessaan asianajosalaisuuden piiriin kuuluvaa materiaalia. Asianajosalaisuuden laajuuden suhteen saattaa syntyä tarkastuksen kohteena olevan yrityksen ja KKV:n välillä erimielisyyttä.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä

oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Asianajosalaisuuden suoja on oikeudenmukaiseen oikeudenkäynnin kulmakivi, joka perustuu kansallisen lainsäädännön (erityisesti asianajajista annetun lain, 496/1958, jäljempänä ”AAL”, 5 c §) lisäksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 8 artiklaan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47(1), 48(2) ja 7 artiklaan. Edellä mainittuja täydentävät omalta osaltaan oikeuskäytäntö, joista Suomen Asianajajat nostaa esiin esimerkiksi tapaukset KKO:2003:119, KKO:2006:61, KHO:2019:83 sekä EUTI C-694/20 Orde van Vlaamse Balies ym. Tapauksessa C-694/20 Orde van Vlaamse Balies ym. Euroopan unionin tuomioistuin on katsonut, että asianajajille demokraattisessa yhteiskunnassa uskottuun perustavanlaatuisen tehtävään oikeussubjektien puolustamisesta (EIT, 6.12.2012, Michaud v. Ranska, 118 ja 119 kohdat) sisältyy jokaisen oikeussubjektin mahdollisuus kääntyä täysin vapaasti asianajajan puoleen, jonka ammatillisena tehtävänä on antaa riippumattomia oikeudellisia neuvoja niitä tarvitseville. Asianajosalaisuus suojaa perusoikeutena tätä luottamuksellista neuvonantoa (ks. myös EYTI C- 155/79 AM & S).

Suomen Asianajajien mukaan on edellä esitettyjen lähtökohtien vuoksi välttämätöntä, että hallintoriita asianajosalaisuuden rajanvedon suhteen voidaan käsitellä tehokkaalla tavalla asianajosalaisuutta rikkomatta. Tällä hetkellä tehokasta valitustietä ei ole olemassa tilanteessa, jossa tutkinnan kohteen ja KKV:n edustajien välillä nousee esiin erimielisyys asianajosalaisuuden piiriin kuuluvan tiedon suojasta. Suomen Asianajajat korostaa, ettei unionin oikeuden toimeenpano saa heikentää kansallisen perusoikeussuojan tasoa tai vaarantaa perusoikeutena suojatun asianajosalaisuuden käytännön toteutumista.

Suomen Asianajajat katsoo, että tältä osin nykyinen oikeustila ei täytä perustuslain 21 §:n ja 22 §:n eikä asianajosalaisuudesta erikseen annettujen säännösten (AAL 5 c §, luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annettu laki 8 §) vaatimuksia, vaan sitä tulisi täydentää yllä mainitulta osaltaan. Tältä osin esimerkkinä voi käyttää esimerkiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain (571/2019) 4 §:n 2 momenttia (814/2022).

Enne Heidi
Suomen Asianajajat